

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย และการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยในหัวข้อการรับรู้การรณรงค์ “30 บาทรักษาทุกโรค” เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีระเบียบวิธีวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ใช้แหล่งข้อมูล 3 แหล่งคือ

1 ประชาชน ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาการรับรู้ กล่าวคือประชาชนที่มาใช้บริการจากสถานพยาบาลระดับจังหวัด จังหวัดละ 1 แห่ง และสถานพยาบาลระดับชุมชน ชุมชนละ 1 แห่ง ยกเว้นในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีรายชื่อต่อไปนี้

จังหวัดพะเยา	ได้แก่โรงพยาบาลพะเยาและโรงพยาบาลดอกคำใต้
จังหวัดนครสวรรค์	ได้แก่โรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์และโรงพยาบาลพยุหะคีรี
จังหวัดยโสธร	ได้แก่โรงพยาบาลยโสธรและโรงพยาบาลคำเขื่อนแก้ว
จังหวัดสมุทรสาคร	ได้แก่โรงพยาบาลสมุทรสาคร, โรงพยาบาลศรีวิชัย (โรงพยาบาลเอกชนที่เดิมเคยเข้าร่วมอยู่ ในโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค แต่ภายหลังได้ออกนอกโครงการ 30 บาทแล้ว) และโรงพยาบาลกระทุ่มแบน
จังหวัดปทุมธานี	ได้แก่โรงพยาบาลปทุมธานีและโรงพยาบาลลาดหลุมแก้ว
จังหวัดยะลา	ได้แก่โรงพยาบาลยะลาและโรงพยาบาลรามัน
จังหวัดนนทบุรี	ได้แก่โรงพยาบาลพระนั่งเกล้าและโรงพยาบาลบางกรวย
จังหวัดสมุทรปราการ	ได้แก่โรงพยาบาลสมุทรปราการและโรงพยาบาลพระสมุทรเจดีย์
จังหวัดกรุงเทพมหานคร	ได้แก่โรงพยาบาลศิริราช

โดยทำการเก็บข้อมูลสถานพยาบาลแต่ละแห่งละ 10-15 คน คิดเป็นจำนวนประชาชนที่ได้ทำการสัมภาษณ์เจาะลึกทั้งสิ้น 114 คน

2. บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงในโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค และเพื่อตรวจสอบความคลาดเคลื่อนของข้อมูลระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการ ในส่วนนี้แบ่งได้เป็น 2 กลุ่มคือ

2.1 บุคลากรประจำสาธารณสุขจังหวัด (สสจ.) ซึ่งได้แก่บุคลากรประจำสาธารณสุขจังหวัดต่อไปนี้

สาธารณสุขจังหวัดพะเยา, สาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์, สาธารณสุขจังหวัดยโสธร, สาธารณสุขจังหวัดสมุทรสาคร, สาธารณสุขจังหวัดยะลา, สาธารณสุขจังหวัดนนทบุรี และสาธารณสุขจังหวัดสมุทรปราการ

2.2 บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ในสถานพยาบาลต่อไปนี้

จังหวัดพะเยา	ได้แก่โรงพยาบาลพะเยาและโรงพยาบาลดอกคำใต้
จังหวัดนครสวรรค์	ได้แก่โรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ และโรงพยาบาลพยุหะคีรี
จังหวัดยโสธร	ได้แก่โรงพยาบาลยโสธรและโรงพยาบาลคำเขื่อนแก้ว
จังหวัดสมุทรสาคร	ได้แก่โรงพยาบาลสมุทรสาคร, โรงพยาบาลศรีวิชัย และโรงพยาบาลกระทุ่มแบน
จังหวัดปทุมธานี	ได้แก่โรงพยาบาลปทุมธานีและโรงพยาบาลลาดหลุมแก้ว
จังหวัดยะลา	ได้แก่โรงพยาบาลยะลาและโรงพยาบาลรามัน
จังหวัดนนทบุรี	ได้แก่โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า และโรงพยาบาลบางกรวย
จังหวัดสมุทรปราการ	ได้แก่โรงพยาบาลสมุทรปราการและโรงพยาบาลพระสมุทรเจดีย์
จังหวัดกรุงเทพมหานคร	ได้แก่โรงพยาบาลศิริราช

3. เอกสารสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีการเผยแพร่ นโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคนับแต่เริ่มมีพื้นที่ปรากฏผ่านสื่อมวลชนถึงเดือนกรกฎาคม 2545 ได้แก่สื่อสิ่งพิมพ์จากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เดลินิวส์ แนวหน้า กรุงเทพธุรกิจ และสิ่งพิมพ์เฉพาะกิจที่พรรคการเมืองใช้ในการรณรงค์หาเสียงในช่วงเลือกตั้ง ได้แก่เอกสารแผ่นพับต่างๆ ที่ใช้ในการโฆษณาหาเสียง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลโดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. รวบรวมเอกสารจากสื่อต่าง ๆ เพื่อศึกษาบริบทของสารที่มีอยู่และได้รับการเผยแพร่ทางสังคม
2. ดำเนินการเรื่องเอกสารในการขอเข้าถึงข้อมูลพร้อมทั้งติดต่อหน่วยงานและนัดเวลาในการเก็บข้อมูลในจังหวัดต่าง ๆ โดยเริ่มจากภาคใต้ ภาคอีสาน ภาคเหนือ ภาคกลางตอนบน และภาคกลางตอนล่าง
3. ลงพื้นที่เพื่อทำการสัมภาษณ์เจาะลึก (Depth Interview) ใช้วิธีการบันทึกเทปและจดบันทึกบางส่วนในการเก็บข้อมูล โดยทำการสัมภาษณ์ตามแนวคำถามที่ออกแบบไว้สองส่วนคือ ส่วนของประชาชนเพื่อศึกษาการรับรู้ และ ส่วนของบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรคเพื่อศึกษาข้อเท็จจริงและปัญหาที่พบ ในช่วงที่ดำเนินโครงการ 30 บาทฯ โดยประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์นั้นแบ่งเป็นส่วนต่างๆ ดังนี้

2.1 แนวคำถามสำหรับประชาชน

- ลักษณะทางประชากร อันได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ระดับรายได้
- พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ และพฤติกรรมการเปิดรับนโยบาย 30 บาทฯ
- ความรู้ความเข้าใจที่มีต่อนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคตลอดจนรายละเอียดของนโยบาย โดยคำนึงถึงปัจจัยภายในที่มีผลต่อการรับรู้ที่มีต่อนโยบายฯ และการบริการ เช่นทัศนคติ ความคาดหวัง ความต้องการ ประสิทธิภาพเดิม ฯลฯ ตลอดจนถึงช่วงเวลาในการรับรู้

2.2 แนวคำถามสำหรับบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่

- การใช้สื่อในการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน ใช้สื่ออะไรบ้าง
- มีการสื่อสารในประเด็นหรือรายละเอียดอะไรบ้างในการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน
- ปัญหาที่พบจากการดำเนินโครงการ 30 บาทฯ ตลอดจนแนวทางในการแก้ปัญหา โดยเฉพาะปัญหาที่เกิดจากการรับรู้ของประชาชนมีอะไรบ้าง

3. ในการลงพื้นที่เพื่อทำการสัมภาษณ์เจาะลึก กำหนดวันเดือนปีในการเก็บข้อมูลในพื้นที่ต่าง ๆ เรียงลำดับตามวันเวลาดังต่อไปนี้

วันที่	3	กันยายน	2545	เก็บข้อมูลประชาชนและเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลปทุมธานี
วันที่	4	กันยายน	2545	เก็บข้อมูลประชาชนและเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลบางกรวย
วันที่	5	กันยายน	2545	เก็บข้อมูลประชาชนและเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาล
ลาดหลุมแก้ว
วันที่	6	กันยายน	2545	เก็บข้อมูลประชาชนและเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาล
พระนั่งเกล้า
วันที่	9	กันยายน	2545	เก็บข้อมูลประชาชนในโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า (อีกวัน)
วันที่	10	กันยายน	2545	เก็บข้อมูลประชาชนและเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาล
พระสมุทรเจดีย์
วันที่	12	กันยายน	2545	เก็บข้อมูลประชาชนและเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาล
สมุทรปราการ
วันที่	13	กันยายน	2545	เก็บข้อมูลเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลศรีวิชัย 3
วันที่	16	กันยายน	2545	เก็บข้อมูลประชาชนและเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาล
สมุทรสาคร
เก็บข้อมูลเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจังหวัดสมุทรสาคร
วันที่	17	กันยายน	2545	เก็บข้อมูลประชาชนและเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาล
กระทุ่มแบน
วันที่	18	กันยายน	2545	เก็บข้อมูลเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจังหวัดสมุทรปราการ
วันที่	30	กันยายน	2545	เก็บข้อมูลประชาชนและเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลยะลา
เก็บข้อมูลเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจังหวัดยะลา

- วันที่ 1 ตุลาคม 2545 เก็บข้อมูลประชาชนและเจ้าหน้าที่ใน โรงพยาบาลรามัน
- วันที่ 11 พฤศจิกายน 2545 เก็บข้อมูลประชาชนและเจ้าหน้าที่ใน โรงพยาบาลยโสธร
เก็บข้อมูลเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจังหวัดยโสธร
- วันที่ 12 พฤศจิกายน 2545 เก็บข้อมูลประชาชนและเจ้าหน้าที่ใน โรงพยาบาล
คำเขื่อนแก้ว
- วันที่ 13 พฤศจิกายน 2545 เก็บข้อมูลประชาชนและเจ้าหน้าที่ใน โรงพยาบาลพะเยา
เก็บข้อมูลเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจังหวัดพะเยา
- วันที่ 14 พฤศจิกายน 2545 เก็บข้อมูลประชาชนและเจ้าหน้าที่ใน โรงพยาบาลดอกคำใต้
- วันที่ 18 พฤศจิกายน 2545 เก็บข้อมูลประชาชนและเจ้าหน้าที่ใน โรงพยาบาล
สวรรคภ์ประชารักษ์
เก็บข้อมูลเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์
- วันที่ 19 พฤศจิกายน 2545 เก็บข้อมูลประชาชนและเจ้าหน้าที่ใน โรงพยาบาลพยุหะคีรี
- วันที่ 22 มกราคม 2545 เก็บข้อมูลประชาชนและเจ้าหน้าที่ใน โรงพยาบาลศิริราช

4. หลังจากการเก็บข้อมูลครบถ้วนทุกพื้นที่แล้ว ใช้วิธีการถอดความจากเครื่องบันทึกเสียงเพื่อนำมาวิเคราะห์และสรุปข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึก

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์การรับรู้ของประชาชนที่มีค่อนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรค โดยการนำเอาผลที่ได้จากการเก็บข้อมูลมาดำเนินการถอดความ โดยแบ่งข้อมูลออกเป็น 2 ส่วนคือ

1. ในส่วนเนื้อหาที่เผยแพร่ผ่านสื่อมวลชน ตลอดจนข้อมูลที่ได้รับจากบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค ผู้วิจัยจะนำมาใช้ในส่วนของภาพรวมของการสื่อสารในประเด็นนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรค

2. ในส่วนของข้อมูลที่ประชาชนมีค่อนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคในช่วงรณรงค์หาเสียง ผู้วิจัยจะนำมาใช้ศึกษาในส่วนของการตระหนักรู้และความเข้าใจของประชาชนที่มีค่อนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรค สำหรับในส่วนของการรับรู้และการตีความที่ประชาชนมีต่อการบริการ ผู้วิจัยจะนำมาใช้ในส่วนของการศึกษาการรับรู้และการตีความของประชาชนที่มีต่อการบริการตามโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค

การนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นลำดับดังนี้

1. ภาพรวมการสื่อสารสาธารณะในประเด็นนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรค ภายหลังจากพรรคไทยรักไทยได้รับการเลือกตั้ง (บทที่ 4)
2. การตระหนักรู้และความเข้าใจของประชาชนที่มีต่อนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรค (บทที่ 5)
3. การรับรู้และการตีความของประชาชนที่มีต่อบริการสาธารณสุขตามโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค (บทที่ 6)
 - 3.1. การรับรู้และเข้าใจผิดพลาด
 - 3.2. การรับรู้และเข้าใจบิดเบือน
 - 3.3. การรับรู้และเข้าใจถูกต้องสมบูรณ์
4. นำเสนอผลสรุปที่ได้จากการทำวิจัยทั้งหมด พร้อมข้อเสนอแนะในบทที่ 8